

بیا و درخت‌ها را ورق بزن

باور کن همه چیز پول نیست. این نوکیسه‌های تازه به دوران رسیده را دیده‌ای؟ باور کن همه چیز خریدنی نیست. من کسانی را دیده‌ام که وقتی کتاب می‌خری می‌آیند به خانه‌ات و می‌گویند: «این‌ها رو می‌خونی که کجای دنیا رو بگیری؟» به آنها بگو قرار نیست جایی از دنیا را بگیری. تو همان جایی را می‌گیری که گرفته‌ای. می‌شود مثل یک درخت باشی. درخت جای زیادی نمی‌گیرد اما آدم‌های زیادی هستند که زیر سایه‌اش می‌نشینند. بعضی از درخت‌ها، زیبایی دارند، بعضی از درخت‌ها میوه می‌دهند و بعضی از آنها هم ضامن بقای تاریخ تمدن بشری هستند. چطور؟ کاغذ را از آنها می‌گیریم. درخت‌ها می‌روند و دسته دسته تبدیل به بسته‌های کاغذ می‌شوند. بعد هر کدام در اندازه‌های مختلف بُرش می‌خورند. بعضی از آنها می‌روند زیر دستگاه‌های چاپ. جوهر، روی دسته‌های کاغذ پخش می‌شود و کلمات روی آنها می‌نشینند. بعد هم در قطع‌های مختلف شیرازه‌بندی می‌شوند و می‌روند در مکان‌های توزیع. آنجا منتظر می‌مانند تا توزیع کنندگان بیایند و همه آنها را در کتابفروشی‌ها پخش کنند. زمانی هم هست، مثل همین حالا که خیلی از کتابفروشی‌ها جمع می‌شوند تا این کتاب‌ها را یک‌جا به دست تو برسانند. ۱۰ روز بیشتر نیست. ۱۰ روز خیلی از خبر‌ها و کاربلدهای کتاب در یک محوطه بزرگ چند صد هزار متری جمع می‌شوند و منتظر تو هستند. تمام سازمان‌ها در این ۱۰ روز دست به دست هم داده‌اند تا تو بیایی. از مأموران انتظامی و آتش‌نشانی و اطلاع‌رسانی بگیر تا فروشندگان مواد غذایی و کارکنان شرکت‌های خدماتی. همه اینجا جمع شده‌اند منتظر تو. ۲۷ سال است که منتظرند. هر سال در نمایشگاه کتاب این همه آدم دست به دست هم می‌دهند و شبانه‌روز کار می‌کنند تا تو بیایی. هیچ انتظاری هم ندارند. پول از تو نمی‌خواهند. حتی شاید دل‌شان خوش باشد به اینکه در این ۱۰ روز فقط بیایی و کتاب‌ها را ورق بزنی. همین. مطمئن باش بین این همه غرغه، بین این همه کتاب، لاف‌لا چند تایی پیدا می‌شود که به کار من و تو بیاید. با کتاب آشنا نیستی؟ عنوان کتاب دلخواهت را نمی‌دانی؟ نمی‌دانی راجع به موضوع مورد علاقه‌ات چه کتاب‌هایی وجود دارند؟ اسم ناشر به گوش‌ات نخورده؟ نویسنده‌های کتاب‌های مختلف را نمی‌شناسی؟ هیچ ایرادی ندارد. مأموران اطلاع‌رسانی در باجه‌های اطلاعات، چه بیرون نمایشگاه، چه داخل شایستان اصلی، نشسته‌اند و تا آخرین لحظه‌ها خدمت‌رسانی می‌کنند. همین حالا بیا به مصی. هم استراحتگاه دارد، هم نمازخانه. هم سرویس بهداشتی مهیاست و هم غرفه‌های فروش مواد غذایی. دور و اطراف هم می‌توانی بنشینی. جا برای همه به قدر کافی هست. گاهی هم جوان‌هایی را می‌بینی که ترجیح داده‌اند بیایند بنشینند روی چمن‌ها، زیر سایه درخت‌ها. من درخت‌ها را که نگاه می‌کنم، یاد یک خاطره دور می‌افتم. تو یاد چه چیزی می‌افتی؟

رو در رو با خشیایار اعتمادی:

کتاب، تجربه‌ای است که هزینه ندارد

او خوانندگی پاپ را در دورانی آغاز کرد که هنوز این شکل از موسیقی با دشواری‌هایی برای انتشار همراه بود. اما با روند رو به رشد موسیقی پاپ، به یکی از خوانندگان محبوب نسل جدید بدل شد. خشیایار اعتمادی اهل مطالعه تاریخ است و معتقد است که خواندن کتاب‌های تاریخی راهی برای شناخت بیشتر و بهتر امروز ماست.

■ ■ ■

چرا مردم ما آن قدر که باید و شاید کتاب نمی‌خوانند؟

علتش شاید این باشد که مردم اینقدر گرفتاری دارند و درگیر روزمرگی هستند که فرصتی برای خواندن کتاب پیدا نمی‌کنند. اغلب کسانی که کتاب نمی‌خوانند در سایت‌های مختلف پیگیر اخبار روز هستند، یعنی خبرهایی که به زندگی و مشکلات‌شان مربوط باشد. اصولاً دو قشر از مردم هستند که کتاب می‌خوانند، یک عده آنهایی که برای تکمیل معلومات و به صورت آکادمیک به سراغ کتاب می‌روند و عده دیگر آنهایی که می‌خواهند تنها وقت‌شان را بگذرانند. اگر چه همین دسته دوم هم به واسطه وقت‌گذرانی با کتاب، به معلومات‌شان هم افزوده خواهد شد. اما تعداد آنهایی که همواره مطالعه می‌کنند خیلی زیاد نیست و من فکر می‌کنم که بحث کتاب خواندن خیلی بین مردم نهادینه نشده است.

میان‌ه‌شما با کتاب چطور است؟ معمولاً کتاب‌هایی در حوزه موسیقی مطالعه می‌کنید یا به حوزه‌های دیگری علاقه دارید؟

راستش کتاب‌هایی که می‌خوانم خیلی به فعالیت اجتماعی‌ام به عنوان یک هنرمند یا خواننده ارتباطی ندارد. معمولاً کتابهای تاریخی می‌خوانم؛ کتاب‌هایی که به تاریخ کشور خودمان و مخصوصاً تاریخ معاصر می‌پردازد. البته در مطالعه تاریخ حد و مرزی قائل نیستم. مثلاً تاریخ خودمان را از قبل از اسلام تا به امروز مطالعه می‌کنم تا با ذهنیت و فرهنگ مردم سرزمینم آشنا شوم.

طرح: کامبیز درم بخش | اختصاصی «بیست و هفت»

تاریخ جهان را هم مطالعه می‌کنید؟

بله. واقعا تاریخ مثل یک دانشگاه است. به خصوص تاریخ معاصر دنیا نشان می‌دهد که مردم دنیا در شرایط مشابه چگونه رفتار می‌کنند. در این زمینه کتاب زیاده خوانده‌ام، مثلاً تاریخ اروپا را از دوران کلاسیک تا مدرنیته خوانده‌ام و نگاه آنها به حقوق بشر را بررسی کرده‌ام. در این مطالعات دیده‌ام که آنها چقدر خودشان مثلاً در سده چهارم میلادی دچار توحش بوده‌اند و امروز به مانگ می‌زنند.

نویسنده‌ها و کتاب‌های مورد علاقه‌تان در حوزه تاریخ کدام‌ها هستند.

معمولاً برای من مهم نیست که چه کسی می‌نویسد، مهم این است که چه چیزی می‌نویسد. به همین خاطر شاید نتوانم کتاب یا نویسنده خاصی را معرفی کنم.

به رمان علاقه ندارید؟

نه. من اصلاً رمان نمی‌خوانم. اما از موضوعات دیگری که به آن علاقه‌مندم، ادیان مختلف است. مثلاً تأثیر دانشمندان ایرانی در معرفی اسلام صلح‌آمیز به جهان را مورد مطالعه قرار می‌دهم یا اینکه شرایط سرزمین من در گذشته چه بوده و چه مسیری را طی کرده و امروز در چه شرایطی است.

به نظر تان کتاب گران نیست؟ خیلی‌ها می‌گویند دلیل اینکه کتاب نمی‌خوانند گران بودن آن است.

نه. مردم ما آن قدر خرج‌های تجملی و زینتی در زندگی دارند که قیمت کتاب در مقایسه با آن چیزی نیست. مثلاً یک آدم سیگاری ماهانه چقدر پول صرف خرید سیگار می‌کند؟ یا کسانی که موبایل‌های گرانبه‌ای می‌خرند. درست است که کتاب شاید برای برخی از مردم قیمت بالایی داشته باشد، اما آدم کتابخوان خیلی به این مساله فکر نمی‌کند.

کتاب هدیه دادن از نظر شما چه مفهومی دارد؟

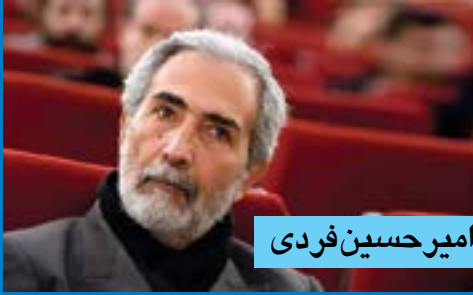
یک نویسنده، معلومات، باورها، تحقیقات و به طور کلی تجربه‌های سالیان خودش را در یک کتاب جمع می‌کند و کسی که کتاب هدیه می‌دهد، در واقع هدیه دهنده را آدم باشعوری فرض کرده است؛ یعنی آدمی که لایق چنین گنجینه گرانبهایی است.

آدم‌های اهل موسیقی معمولاً حافظه خوبی دارند. شما چطور؟ کتاب‌هایی که می‌خوانید در یاد تان می‌ماند یا معمولاً نت‌برداری می‌کنید؟

خدا را شکر من حافظه خوبی دارم و اگر عین واژه‌ها هم ضبط نشود، اما مفهوم آن در ذهنم جا باز می‌کند و به مرور روی رفتار من تأثیر می‌گذارد.

برای آنهایی که کتاب نمی‌خوانند چه حرفی دارید؟

به آنها می‌گویم خواندن کتاب، استفاده ارزان از تجارب دیگران است؛ تجربه‌ای که تاوان ندارد و مثلاً اگر خیلی گران باشد، ۵۰ تا صد هزار تومان است. اما اگر خودتان بخواهید چیزی را تجربه کنید، گاه باید تاوان سنگین‌تری بپردازید.

امیر حسین فردی

او از دامنه های جنوبی کوه سبلان می آمد؛ از یک روستای پای کوه پایش به دنیای ادبیات ایران باز شد و سال ها در هوای ادب این سرزمین نفس کشید. امیر حسین فردی نویسنده ای بود که با داستان های انقلاب زیست و «امیر ادبیات انقلاب اسلامی» لقب گرفت. رمان «اسماعیل» را هم که تصویری از تحولات فکری و عاطفی قهرمان داستان در دوران پایانی حکومت شاهنشاهی است به خاطر دغدغه هایی نوشت که درباره انقلاب اسلامی داشت. می گفت: «قصدم از نوشتن «اسماعیل» این بود که می دیدم کسی در حوزه ادبیات انقلاب اسلامی کار نمی کند و انگار چیزی به این نام نداشتیم.»

قبل از انقلاب در مسجد جوادالائمه (ع) ۳۰ متری جی یک پاتوق ادبی شکل گرفت که فردی یکی از موسسان آن بود. بعد افراد دیگری به این محفل پیوستند؛ سال ۱۳۵۵ این عده کارشان را شروع کردند که بخش ادبیات بر عهده امیر حسین فردی بود. بچه های مسجد را دور هم جمع می کردند و کتاب و قصه می خواندند و بحث و گفت و گو می کردند؛ بعدتر داستان هایی را که خودشان نوشته بودند، می خواندند.

هسته اولیه این گروه بعدها به حوزه هنری رفتند و حوزه اندیشه و هنر اسلامی را در پاییز سال ۱۳۵۸ تشکیل دادند. قرار نبود آنها در حوزه هنری بمانند. آمده بودند در حوزه یک نمایشگاه نقاشی برگزار کنند، اما بعد که دیدند مردم خیلی استقبال کرده اند همان جاماندند و کارشان را گسترش دادند. آنها آن قدر کارشان را دوست داشتند که خود را سربازان هنر و ادب اسلامی می دانستند.

یکی از آن سربازان هنر و ادب اسلامی در این مسیر دشوار استواری بیشتری به خرج داد و شد امیر حسین فردی؛ با کارنامه ای پربار و ماندگار: سردبیری و مدیر مسئولی مجله کیهان بچه ها (به مدت ۲۸ سال)، تأسیس و مدیر مسئولی مجله کیهان علمی، عضویت در انجمن قلم ایران، عضویت در شورای داستان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، عضویت در شورای داستان بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس، مسئولیت جشنواره انتخاب کتاب سال شهید حبیب غنی پور، مسئولیت شورای ادبیات داستانی سازمان بسیج مستضعفین و مدیریت کارگاه قصه و رمان حوزه هنری.

دانش وسیع ادبی و نگاه پخته و منصفانه فردی باعث شد که چندین بار داوری کتاب سال وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مسابقات ادبی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و کتاب سال شهید حبیب غنی پور به او سپرده شود. همچنین داوری در رقابت ادبی انجمن قلم ایران، جشنواره ادبیات داستانی بسیج، جشنواره راهیان نور، انجمن قلم ایران و جشنواره قصه های قرآنی از تجربه های دیگر این داستان نویس متعهد و انقلابی است.

نویسنده «آشیانه در مه»، «سیاه چمن»، «گرگ سالی»، «یک دنیا پروانه» و «کوچک جنگلی» پنج شنبه پنجم اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۲ روی در نقاب خاک کشید و نمایشگاه کتاب سال گذشته و امسال را ندید اما آثار ارزنده اش تا همیشه و هنوز با ما است.

سید حسن حسینی از شاعران و پایه گذاران شعر انقلاب است که جای خالی اش در نمایشگاه کتاب، احساس می شود. اما امروز در نمایشگاه با برپایی جلسه ای که به معرفی کتاب «فستیوال خنجر» اختصاص دارد، یادی از این شاعر فقید خواهد شد. «فستیوال خنجر» عنوان مجموعه ای جدید از زنده یاد حسینی است که توسط اسماعیل امینی جمع آوری و تدوین شده است. در جلسه نقد و معرفی این کتاب علاوه بر امینی، یک طنزپرداز و پژوهشگر حوزه طنز یعنی ابوالفضل زرویی نصرآباد هم حضور دارد. این نشست از ساعت ۱۴ در غرفه انتشارات سوره مهر آغاز می شود.

نمایشگاه فرهنگی - هنری خلیج فارس در نمایشگاه کتاب تهران، همچنان پربار و پرکار به فعالیت هایش ادامه می دهد. امروز هم در این نمایشگاه، سه نشست تخصصی انجام می شود. یکی سخنرانی احمد مسجد جامعی است با عنوان «تامگذاری روز ملی خلیج فارس»، دیگری سخن گفتن دکتر علیرضا عباسی با حضاران است درباره «روند تشکیل دولت - ملت ها در خلیج فارس» و سخنرانی پایانی نیز به «تقش اسناد بین المللی قرن ۱۸ در مطالعات خلیج فارس» اختصاص دارد که توسط دکتر صفورا برومند ایراد می شود. این سخنرانی ها از ساعت ۱۶ تا ۱۸ در طبقه دوم شبستان مصلی برگزار می شود.

کتاب های علمی و آموزشی می توانند بچه ها را به جهانی گسترده تر رهنمون کنند؛ به شرطی که از استانداردهای لازم برخوردار باشند. امروز در همین باره یک نشست در سرای اهل قلم کودک و نوجوان برگزار می شود. «رویکردهای کتاب های علمی آموزشی کودک و نوجوان» عنوان این نشست است که از ساعت ۱۱:۳۰ با حضور حسن سالاری، مجید عمیق و محمدعلی شامانی تشکیل خواهد شد.

امروز در سرای اهل قلم کودک و نوجوان دو نشست دیگر هم برگزار می شود. یکی از این نشست ها گردهمایی فعالان صنعت چاپ است که ساعت ۱۵:۱۵ زمان آغاز آن است. نشست بعدی هم «کتاب کودک ایران و بازار جهانی نشر» نام دارد. در این نشست از ساعت ۱۷ تا ۱۸:۳۰ حمیدرضا شاه آبادی، سحر ترهنده و سیدعلی کاشفی خوانساری گرد هم می آیند.

یکی از درس های به ظاهر سخت و کم طرفدار در طول دوران تحصیلی، ریاضیات است. اما واقعیت چیز دیگری است و اگر آموزش درستی صورت بگیرد، همین درس هم می تواند جذاب باشد. محمد مهربان، امروز به شبستان مصلی می آید تا درباره همین اتفاق صحبت کند. «هنر ارتباط با مخاطب برای افزایش هوش هیجانی در یادگیری ریاضیات» عنوان سخنرانی اوست که از ساعت ۱۱ تا ۱۱:۳۰ ایراد می شود.

اگر طالب و پیگیر مباحث تخصصی در حوزه فضای وب هستید، به شما نشستی را پیشنهاد می کنیم با عنوان «مجموعه سازی در محیط دیجیتال». این نشست از ساعت ۱۰ در بخش «کتاب و رسانه» سرای اهل قلم برگزار می شود و سخنران آن هم سید ابراهیم عمرانی است.

اهالی استان مرکزی امروز در مرکز توجه نمایشگاه کتاب هستند؛ چرا که در ادامه نشست های تخصصی استان شناسی، نوبت به آنها رسیده است. این نشست که محل برگزاری آن در شبستان مصلی است، با حضور استاندار، نمایندگان مجلس شورای اسلامی و دو پژوهشگر آشنا به فرهنگ و هنر استان مرکزی تشکیل می شود. زمان برگزاری آن هم از ۱۸ تا ۲۰ است.

برخی چهره ها بر گردن صنعت نشر ایران حق بزرگی دارند؛ از جمله زنده یادان محمد زهرایی و احمد عطایی. به همین خاطر، امروز در سرای اهل قلم برنامه ای با عنوان «نکوداشت در گذشتگان صنعت نشر» برگزار می شود که به تجلیل از این دو ناشر فقید اختصاص دارد. روز به زهرایی، بهروز عطایی، دکتر پیروز مجتهدزاده و دکتر علی قلی محمودی بختیاری در این برنامه سخن خواهند گفت. «نکوداشت در گذشتگان صنعت نشر» از ساعت ۱۰ تا ۱۱:۱۵ در سرای اهل قلم برپا خواهد شد.

امروز در سرای اهل قلم یک نکوداشت دیگر هم شکل می گیرد که به دکتر سید جعفر شهیدی اختصاص دارد. البته قبل از این برنامه، یک نشست دیگر در همین مکان برگزار می شود که به «سبک زندگی دینی» می پردازد. این نشست از ساعت ۱۱:۳۰ با سخنرانی دکتر علیرضا علی احمدی به انجام می رسد. اما یادبود استاد جعفر شهیدی طی ساعات ۱۳:۳۰ تا ۱۴:۴۵ تشکیل می شود. در مراسم بزرگداشت این مترجم نهج البلاغه و پژوهشگر فقید تاریخ اسلام، چهره های فرهنگی نام آشنایی حضور دارند: سیدعلی آل داوود، علی بهرامیان، دکتر نصرالله پورجوادی، دکتر سیدصادق طباطبایی و سید جواد طباطبایی.

سرای اهل قلم، امروز از ساعت ۱۶:۳۰ میزبان یک نشست دیگر هم هست که به موضوعی حساس و چالش برانگیز می پردازد: «میزی کتاب» (هست ها و نیست ها، باید ها و نبایدها). دکتر حسن بشیر، دکتر محمدباقر خرمشاد، بهاءالدین خرمشاهی، دکتر علی زارعی نجفداری، احمد سمیعی گیلانی و دکتر مهری سوزی از حضاران در این نشست هستند.

